



*Reform assistance
to Moldova*

*Asistență pentru
reforme în Moldova*

GGF MD34 – Sectorul Financiar Nebancar

Analiză metodologică (draft):

METODOLOGIA DE CONSTITUIRE A FONDULUI DE GARANTARE A DEPUNERILOR ASOCIAȚIILOR DE ECONOMII ȘI ÎMPRUMUT

Autor: Sergiu Gaibu

Septembrie, 2018
Chișinău

Cuprins

Cuprins	2
Abrevieri	3
Scop	4
Metodologie	5
Context	6
Plafonul de garantare	7
Nivelului țintă al resurselor disponibile pentru Fondul de Garantare.....	13
Metodele de calcul a contribuțiilor în Fondul de Garantare	16
Formula de calcul	17
Concluzii și Recomandări	20

Abrevieri

RM	Republica Moldova
CNPF	Comisia Națională a Valorilor Mobiliare
BNM	Banca Națională a Moldovei
HVS	Hâtrii de Valoare de Stat
AEÎ	Asociații de Economii și Împrumut
SGD	Sistem de Garantare Depozite
ABE	Autoritatea Bancară Europeană (EBA – European Bank Authority)
IADI	International Association of Deposit Insurers
EUR	Moneda euro
USD	Dolar SUA
MDL	Leu moldovenesc
f-a-p	Față de anul precedent
Ian:16	Ianuarie, 2016
Mil.	Milion
Mld.	Miliard
T1:16	Trimestrul 1, 2016

Scop

Dezvoltarea unei metodologii adaptate sectorului AEÎ din Republica Moldova, elaborată în baza reglementărilor și principiilor stabilite de autoritățile Uniunii Europene la care țara noastră a aderat. Scopul studiului dat este identificarea criteriilor și principiilor cheie pentru formarea fondului de garantare a depunerilor și stabilirea unui model de calcul a contribuțiilor în Fondul de Garantare care să asigure:

- un mecanism fiabil în condițiile actuale obiective ale sectorului AEÎ
- stimularea unui model de business mai puțin riscant în sector
- respectarea angajamentelor RM asumate în cadrul Acordului de Asociere în ceea ce privește reformarea sistemului de garantare a depozitelor și alinierea maximă la cerințele și recomandările autorităților europene

De asemenea documentul își propune identificarea unor criterii și recomandări conexe orientate spre fortificarea funcționării coerente a fondului de garantare pentru a asigura promovarea intereselor și obiectivelor de siguranță a sectorului și limitarea factorilor de hazard moral, sau riscului de utilizare defectuoasă a instrumentului dat.

Metodologie

Pentru identificarea principiilor cheie și a mecanismelor de calcul pentru constituirea fondului de garantare au fost examinate reglementările și metodologiile stabilite de către autoritățile internaționale și europene, ghidurile și analizele efectuate de autoritățile europene, în particular, dar nefiind limitate la acestea:

- Directiva UE nr. 2014/49/EU a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind schemele de garantare a depozitelor
- Ghidul privind metodele de calcul a contribuțiilor la schemele de garantare a depozitelor, EBA/GL/2015/10, 22.09.2015, Autoritatea Bancară Europeană
- Ghidul privind contribuțiile la Fondul de Garantare în conformitate cu Directiva nr. 2014/49/EU privind sistemele de garantare, 28 Mai 2015, Autoritatea Bancară Europeană
- Principii cheie pentru un sistem eficient de asigurare a depozitelor, Comitetul Basel privind Supravegherea Bancară, iunie 2009

A fost examinată legislația națională în domeniu, precum și inițiativele legislative promovate la acest subiect. De asemenea au fost consultate studiile recente efectuate de parteneri internaționali pentru sectorul AEÎ din Moldova:

- Raport de evaluare și recomandări privind Analiza Fondului de garantare a economiilor și fondul de lichiditate pentru AEÎ, iunie 2017, elaborat în cadrul proiectului de Twinning cu Fondul de Garantare Polonez.
- Raport de evaluare al Sectorului AEÎ din Moldova, ILCU Foundation, Irlanda, decembrie 2016
- Raportul de evaluare al Băncii Mondiale privind Fondul de Garantare, septembrie 2014, efectuat în cadrul Proqramului de Evaluare a Sectorului Financiar

În scopul modelării practice a scenariilor econometrice de constituire a fondului de garantare au fost colectate în perioada ianuarie - februarie 2018 rapoarte de la 62 de AEÎ cu lista depozitelor depersonalizate în scopul identificării structurii economiilor și impactului în cazul aplicării unui plafon selectat și a altor parametri de constituire a fondului. Rapoartele au fost colectate pentru situațiile la data de 30 septembrie 2016 și 30 septembrie 2017.

Rapoartele colectate de la AEI au fost utilizate pentru formarea unei baze de date consolidate pentru analiza întregului sector, a scenariilor și a unui model optim de creare a fondului de garantare.

În scopul identificării indicatorilor de risc care ar putea servi pentru calcularea coeficienților de ajustare bazată pe risc la contribuțiile individuale pentru Fondul de Garantare, au fost evaluate rapoartele existente ale AEI către CNPF.

De asemenea a fost realizată analiza GAP (din engleză „*diferențele*”) pentru identificarea indicatorilor critici lipsă din sistemul de raportare actual.

Context

Dezvoltarea economică a unei societăți este în corelație strânsă cu gradul de credibilitate pe care îl conferă sistemele și mecanismele economice. Sistemul financiar bancar și nebanclar reprezintă o verigă cheie în conferirea încrederii cetățenilor și agenților economici în fiabilitatea acestuia. În lumina crizei din 2014-2015 și pierderea încrederii în stabilitatea sistemului financiar național, este important ca reformele să asigure implementarea unei serii de instrumente pentru prevenirea riscurilor și fortificarea confidenței cetățenilor Republicii Moldova. Garantarea depozitelor și a depunerilor este unul din instrumentele cheie de funcționarea cărui depinde atât percepția cetățenilor privind siguranța sistemului, cât și încrederea că potențialele crize nu vor fi puse din nou pe umerii contribuabililor.

În același timp, în conformitate cu Acordul de Asociere ¹, ANEXA XXVIII-A NORME APLICABILE SERVICIILOR FINANCIARE (pagina 1107 versiunea română) Republica Moldova își asumă angajamentul să apropie treptat legislația sa de următoarele acte din legislația UE și instrumente internaționale, în termenele prevăzute:

Republica Moldova își asumă angajamentul să apropie treptat legislația sa de următoarele acte din legislația UE și instrumente internaționale, în termenele prevăzute.

Directiva 94/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor

Calendar: dispozițiile din respectiva directivă, cu excepția dispoziției referitoare la nivelul minim de compensare pentru fiecare deponent prevăzut la articolul 7 din respectiva directivă, sunt puse în aplicare în termen de 5 ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord. Prevederea referitoare la nivelul minim de compensare pentru fiecare deponent prevăzut la articolul 7 din respectiva directivă va fi pusă în aplicare în termen de zece ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

Astfel în conformitate cu Acordul de Asociere termenul de implementare al Directivei menționate este anul 2019, iar alinierea la asigurarea garantării minime conform directivei date este anul 2024. De asemenea Acordul de Asociere prevede că în cazul actualizării cadrului regulator al UE, obligațiunea RM va fi de a se alinia la ultimele norme legale aplicabile în UE. Astfel, Articolul 7 al Directivei 94/19/CE prevedea limita de 20 000 ECU pentru a fi garantate, în conformitate cu Directiva 2014/49/UE din 16 aprilie 2014 care substituie directiva indicată expres în Acordul de Asociere, prevede limita de garantare 100 000 EUR.

Directiva 2014/49/UE din 16 aprilie 2014

Articolul 6

Nivelul de acoperire

(1) Statele membre se asigură că nivelul de acoperire pentru depozitele agregate ale fiecărui deponent este de 100 000 EUR în caz de indisponibilitate a depozitelor.

CNPF și Guvernul RM, prin Legea Nr. 216 din 23.11.2017 pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, aprobată de Parlament a stabilit ca până la 1 ianuarie 2020, Guvernul și CNPF să elaboreze proiectele de acte legislative pentru garantarea depunerilor de economii:

Art. II. – ...

(4) Guvernul și Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data de 1 ianuarie 2020, vor elabora și prezenta Parlamentului pentru aprobare proiectele de acte legislative privind garantarea depunerilor de economii membrilor asociațiilor de economii și împrumut.

CNPF a pregătit un proiect de lege pentru asigurarea cadrului normativ pentru funcționarea Fondului de Garantare a depunerilor în AEI prin amendarea în particular a Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007 prin care se propune ca fondul de stabilizare să fie substituit de Fondul de Garantare și sunt prevăzute un șir de modificări la modul de funcționare a acestuia. Cu toate acestea este necesară o consultare largă și un consens în ceea ce privește elementele de bază ale schemei de garantare (plafon, contribuție, persoane asigurate, risc, etc.), precum și asigurarea implementării principiilor stabilite de către directivele europene, practicile internaționale în domeniu, după cum și adaptarea la realitățile sectorului din Republica Moldova.

¹ Acordul de Asociere semnat la 27 iunie 2014 între Republica Moldova pe de o parte și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat de Parlamentul RM pe 2 iulie 2014, iar de Parlamentul European pe 13 noiembrie 2014

Plafonul de garantare

Angajamentele Republicii Moldova presupun alinierea la plafonul de garantare stabilit de Directiva 2014/49/UE până în anul 2024. Dar dimensiunea redusă a economiei naționale face dificilă atingerea limitelor respective, fără a supune riscului sectorul financiar bancar și nebanca al Moldovei. Criza din 2007-2008 a supus unui test dur sistemele de garantare ale statelor lumii. Lipsa unor sisteme robuste și balansate au dus la intervențiile masive și luarea de către autorități a unor decizii ad-hoc pentru a preveni retragerea în masă a depozitelor. Criza a determinat atât organisme internaționale de profil, cercetătorii și guvernele să cauzeze o balanță optimă între un nivel de garantare care să asigure o acoperire rezonabilă în cazul unor dificultăți ale instituțiilor financiare și riscul de hazard moral în cazul unui nivel prea înalt al plafonului de garantare. Este cert faptul că acoperirile fără limită care au fost adoptată ca măsură de către autoritățile unor țări, inclusiv în cazul Moldovei comportă un risc moral mult prea mare însoțită de povară masivă asupra contribuabililor. Plafonarea garantării pentru a asigura un nivel de disciplină financiară a devenit un principiu recunoscut pe larg. În același timp plafonul de garantare trebuie să asigure un confort suficient deponentului privat în special a celui neinițiat pentru a descuraja retragerile masive datorate unor perturbații în sectorul financiar sau percepții din piața financiară. Indiscutabil aceste plafonări trebuie să fie însoțite de politici robuste de supraveghere, fonduri de garantare cu contribuții ex-ante și mecanisme de calcul al contribuțiilor bazate pe risc, astfel încât se păstrează o echitate în ceea ce privește costurile aferente sistemelor de garantare și să diminueze hazardului moral.

Statele care au stabilit plafoane prea mici sau nu au avut plafoane de garantare au suferit cele mai mari costuri sociale, iar sistemul de garantare a fost total nepregătit pentru criza financiară. Stabilirea unor plafoane mici implică în mod automat un sistem de garantare rudimentar, fără relevanță pentru piața financiară, incapabil să reacționeze adecvat și să dezvolte un sistem echitabil de garantare, cu contribuții bazate pe risc. Plafonul adecvat este primul element cheie pentru crearea unui sistem de garantare dezvoltat, capabil să contribuie la sporirea stabilității sistemului financiar.

În 2003 până la criză din 110 țări ale lumii 25 nu aveau careva plafoane de garantare. În 2013 toate cele 110 țări au stabilit plafoane de garantare a depozitelor, iar practica de co-garantare (garantare parțială a depunerilor cu scopul de asigurare a disciplinii financiare) a fost complet abandonată, fiind recunoscută ineficientă și incapabilă să asigure disciplină financiară, în același timp fiind păstrat pe deplin riscul de regrageri masive a depunerilor. Fondul Monetar Internațional recomandă ca plafonul de garantare să fie stabilit la un nivel de 1-2 valori ale PIB/cap de locuitor și o proporție de 20/80, adică 20% al volumului de depozite din total și 80% din numărul de depozite. Ultimile cercetări au demonstrat că și aceste proporții nu sunt suficiente, iar sistemele moderne tot mai mult abandonează conceptul de disciplină financiară în virtutea ineficienței acestor măsuri și reorientarea tot mai pronunțată spre stabilitate financiară, nivele adevrate de garanții și măsuri care să descurajeze exodul și regragerile masive ale depunerilor, capabile să pună sub risc sistemul financiar. Cert este faptul că după criză limitele de plafonare în majoritatea statelor lumii au crescut de multiple ori, iar indicatorii în majoritatea cazurilor depășesc semnificativ coeficienții considerați adecvați de până la criză.

Printre cele 110 țări analizate în cadrul unui studiu al Fondului Monetar², în 2013, Moldova avea cel mai mic plafon raportat la PIB/cap de locuitor egal cu 21%, conform plafonului de 6000 MDL sau echivalentul a 460 USD la acea dată, fiind urmată de Chile cu plafonul 30% din PIB/cap de locuitori dar cu un plafon echivalent de 4710 USD, de 10 ori mai mare decât în Moldova și garanție nelimitată pentru depunerile la vedere. În tabelul de mai jos sunt prezentate modificările la plafon post criză la țările din regiune.

Tabelul 1: Evoluția plafoanelor de garantare post criză și ponderea față de PIB/cap de locuitor în unele țări.

	Statutory limit						Coverage limit / GDP per capita (in %)		
	Reported Currency			US Dollars					
	2003	2010	2013	2003	2010	2013	2003	2010	2013
Bulgaria	BGN 15,000	BGN 196,000	BGN 196,000	8,671	132,432	137,063	328	2,078	1,870
Croatia	HRK 100,000	HRK 400,000	EUR 100,000	14,925	72,727	137,830	194	530	1,016
Estonia	EEK 100,000	EUR 100,000	EUR 100,000	7,263	133,333	137,830	100	936	724
Greece	EUR 20,000	EUR 100,000	EUR 100,000	22,727	133,333	137,830	130	506	631
Latvia	EUR 4,600	EUR 100,000	EUR 100,000	5,227	133,333	137,830	109	1,173	906
Lithuania	100% of first 10,000; 90% of first EUR 22,222 (up to max. of EUR 20,000)	EUR 100,000	EUR 100,000	14,706	133,333	137,830	273	1,125	861

² IMF Working Paper WP/14/118 Deposit Insurance Database, autori: Asli Demirgüç-Kunt, Edward Kane, and Luc Laeven, 2014

Poland	100% of first EUR 1,000; 90% of next EUR 23,889 (up to max. of EUR 22,500)	EUR 100,000	EUR 100,000	25,568	133,333	1,378,330	451	1,083	1,029
Romania	EUR 3,400	EUR 100,000	EUR 100,000	3,864	133,333	1,378,330	141	1,735	1,547
Slovak Republic	90% of first EUR 22,222 (up to max. of EUR 20,000)	EUR 100,000	EUR 100,000	22,727	133,333	137,830	267	827	778
Slovenia	EUR 18,500	EUR 100,000	EUR 100,000	21,023	133,333	137,830	144	580	606
Albania	100% of first LEK 350,000; 85% of next LEK 411,765 (up to maximum of LEK 700,000)	LEK 2,500,000	LEK 2,500,000	5,796	24,032	24,498	319	586	531
Macedonia	100% of first EUR 10,000; 90% of next EUR 11,111	EUR 30,000	EUR 30,000	22,727	40,000	41,349	969	879	836
Montenegro	n.a.	EUR 20,000	EUR 50,000	n.a.	26,667	68,915	n.a.	401	981
Serbia	EUR 3,000	EUR 50,000	EUR 50,000	3,409	66,667	68,915	130	1,325	1,167
Turkey	TRY 50,000	TRY 50,000	TRY 100,000	33,333	33,333	46,473	730	333	430
Russian Federation	RUB 100,000	RUB 700,000	RUB 700,000	3,257	23,049	21,388	109	216	144
Armenia	n.a.	AMD 4,000,000	AMD 4,000,000	n.a.	10,705	9,877	n.a.	377	308
Kazakhstan	KZT 400,000	KZT 5,000,000	KZT 5,000,000	2,676	33,931	32,550	129	377	253
Ukraine	UAH 1,500	UAH 150,000	UAH 200,000	281	18,892	24,242	27	634	619

Care ar fi un nivel rezonabil de plafonare pentru Moldova? PIB pe cap de locuitor în Republica Moldova este de peste 15 ori mai mic decât media UE în anul 2016. Astfel păstrând o corelație rezonabilă între economia țării și media economiilor Uniunii Europene, plafonul de garantare ar fi trebuit să fie stabilit în intervalul de 100 - 150 mii lei. Acest plafon ar acoperi o medie de circa 18-25 de salarii medii pe economie, ceea ce ar asigura o încredere sporită pentru populația antrenată în proces de acumulare fonduri în scopuri de atingere a unor obiective investiționale de familie. Criza financiară mondială din 2008 a demonstrat că sistemele de asigurare a depozitelor reduc semnificativ riscurile de retragere în masă a depozitelor. Dar sistemul trebuie să aibă o credibilitate înaltă, iar plafonul suficient pentru a descuraja acest fenomen. Astfel se observă că țările din regiune (lista de mai sus) au majorat plafonul din 2003 până în 2013 în mediu de la câteva zeci de procente în special în țările în care deja exista un plafon suficient pentru a combate retragerile până la cazuri cum este Ucraina care a majorat plafonul de 89 de ori. În țările mai sărace plafonul de garantare este de cele mai multe ori de 5-15 ori mai mare decât PIB/capita. Plafonul de 100-150 mii lei ar reprezenta circa 2-3 PIB/capita, deci indiscutabil o limită de garantare relativ modestă.

Sectorul bancar de asemenea trebuie să se alinieze la angajamentele asumate conform Acordului de Asociere. În conformitate cu ultimele modificări legislative³ plafonul de garantare pentru depozitele în sectorul bancar începând cu 1 ianuarie 2018 este stabilit la valoarea de 20 mii MDL, iar până la această dată plafonul de garantare reprezenta doar 6 mii MDL, un plafon mult prea mic comparativ cu veniturile populației. În același timp, un nou proiect de lege cu numărul 269 înregistrat la data de 18 iulie 2018 este în proces de examinare la parlament pentru a modifica plafonul de garantare a depozitelor la suma de 50 000 MDL începând cu data de 1 ianuarie 2020 și a extinde garantarea depozitelor asupra persoanelor juridice.

Se recomandă ca CNPF să aplice garanția următoarelor categorii de deponenți și depuneri:

Fondul va garanta depozitele în monedă națională și în valută străină deținute de:

- persoanele fizice rezidente și nerezidente;
- persoanele juridice de drept privat.

Nu vor fi garantate următoarele depozite:

- depozitele membrilor organelor de conducere ale AEI;
- depozitele persoanelor juridice, controlul asupra cărora este deținut de persoanele specificate la litera a) la prezentul articol;
- depozitele plasate de către bănci, inclusiv întreprinderi din alte state cu activitate comparabilă cu banca, în nume și cont propriu;
- depozitele soților și rudelor de gradul întâi și al doilea ale persoanelor consemnate la lit. a);
- depozitele persoanelor fizice terțe care activează în numele persoanelor consemnate la lit. a);
- depozitele plasate de către organizațiile de creditare nebancaară, inclusiv companiile de leasing și organizațiile de creditare ipotecară;

³ Legea Nr. 575 din 26.12.2003 privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar, articolul 6

7. depozitele plasate de către alte asociații de economii și împrumut și asociații centrale;
8. depozitele plasate de către companiile de asigurare;
9. depozitele plasate de către societățile de investiții;
10. depozitele declarate ilicite prin hotărâre judecătorească. Fondul suspendă onorarea depozitelor persoanelor fizice cărora li s-a intentat acțiune în instanță privind legalitatea depunerilor, iar hotărârea judecătorească nu a devenit definitivă.
11. depozitele al căror titular nu a fost identificat la data indisponibilității depozitelor;
12. titlurile de creanță la purtător;
13. toate instrumentele care se cuprind în noțiunea de fonduri proprii ale asociației de economii și împrumut.

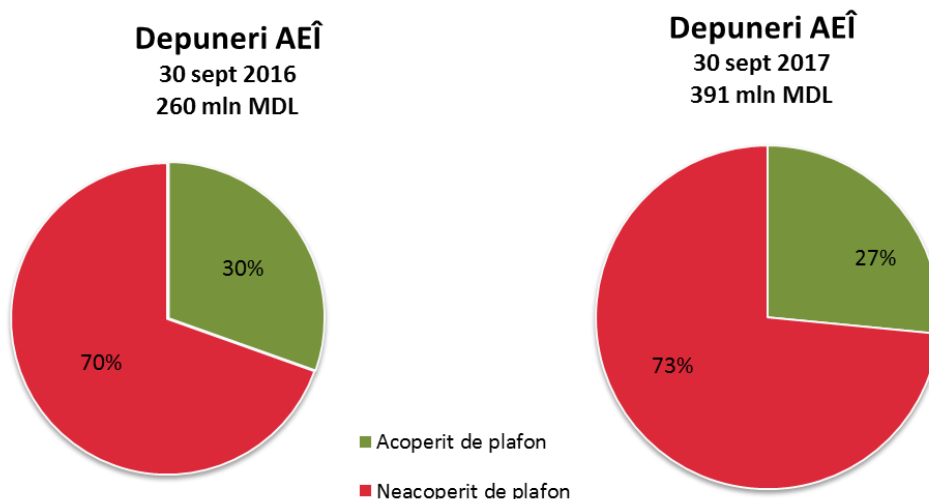
În conformitate cu Directiva 2014/49/UE, se pune un accent deosebit privind armonizarea plafonului și a altor condiții de garantare pentru deponenți, astfel încât să se păstreze condiții cât mai egale de protecție pentru deponenți indiferent de tipul instituției financiare în care se efectuează plasarea, dar și pentru eliminarea distorsiunilor în piața financiară și eliminarea condițiilor concurențiale diferențiate (migrarea depunerilor de la un sector la altul). Astfel se recomandă ca în timpul proxim CNPF să se alinieze la plafonul de garantare stabilit pentru protecția deponenților din sectorul bancar. De asemenea se recomandă ca nivelul de plafonare pentru deponenți pe viitor să fie coordonat între CNPF și BNM și majorările să fie aplicate concomitent la o limită de plafon identică.

Recomandare CNPF:

Plafonul limită pentru garantarea depunerilor în sectorul asociațiilor de economii și împrumut să fie stabilit la o valoare identică cu plafonul de garantare a depozitelor din sectorul bancar. În cazul în care sectorul bancar va majora plafonul, CNPF se va alinia imediat la noul plafon adoptat de sectorul bancar. La momentul actual sistemul bancar a stabilit plafonul de 20 000 MDL, iar începând cu 1 ianuarie 2020 plafonul va fi de 50 000 MDL.

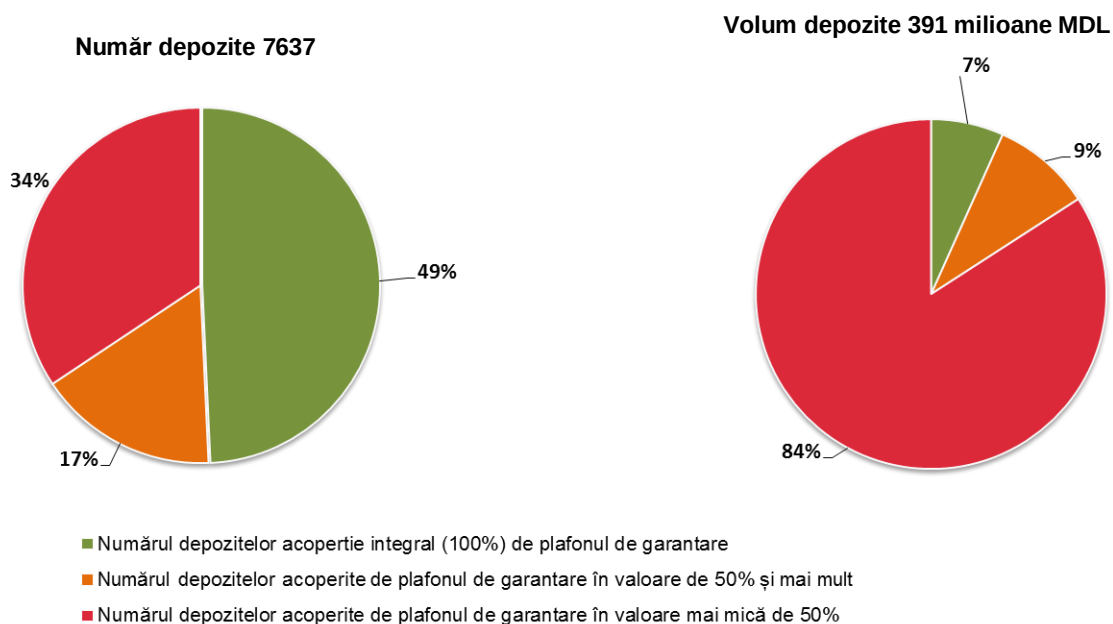
Recomandarea indicată mai sus este pentru cazul în care se urmărește ajustarea cadrului legal doar din perspectiva sectorului AEÎ. În cadrul condițiilor date de garantare, prin aplicarea modelului la datele furnizate de AEÎ deponenții vor fi acoperiți în următoarele proporții:

Figura 1: Cota depunerilor compensate în modelul de plafonare la limita de 20 000 MDL



Se observă nivelul nesatisfăcător de acoperire cu garanție a volumului depozitelor, iar evoluția ascendentă a sectorului AEÎ a contribuit la reducerea volumul de depozite acoperit de plafon cu 4 puncte procentuale. Evoluțiile viitoare vor contribui la diminuarea cotei volumului depozitelor garantate.

Figura 2: Cota numărului de depuneri și cota volumului depunerilor compensate după gradul de acoperire în modelul de plafonare la limita de 20 000 MDL aplicat situației din 30 septembrie 2017



Din Figura 2 se observă că circa 50% din numărul de depuneri sunt acoperite integral de plafonul de garantare, dar care reprezintă doar 7% din totalul volumului de depuneri acumulate de AEÎ. Totodată, 34% din numărul total de depuneri este acoperit de plafonul de garantare în proporție mai mică de 50% și acestea reprezintă 84% din volumul total de depuneri atrase.

În cazul în care va fi aprobat plafonul de 50 000 MDL, scenariul cel mai probabil, acoperirea asigurată de fondul de garantare va avea următoarea configurație:

Figura 3: Cota depunerilor compensate în modelul de plafonare la limita de 50 000 MDL

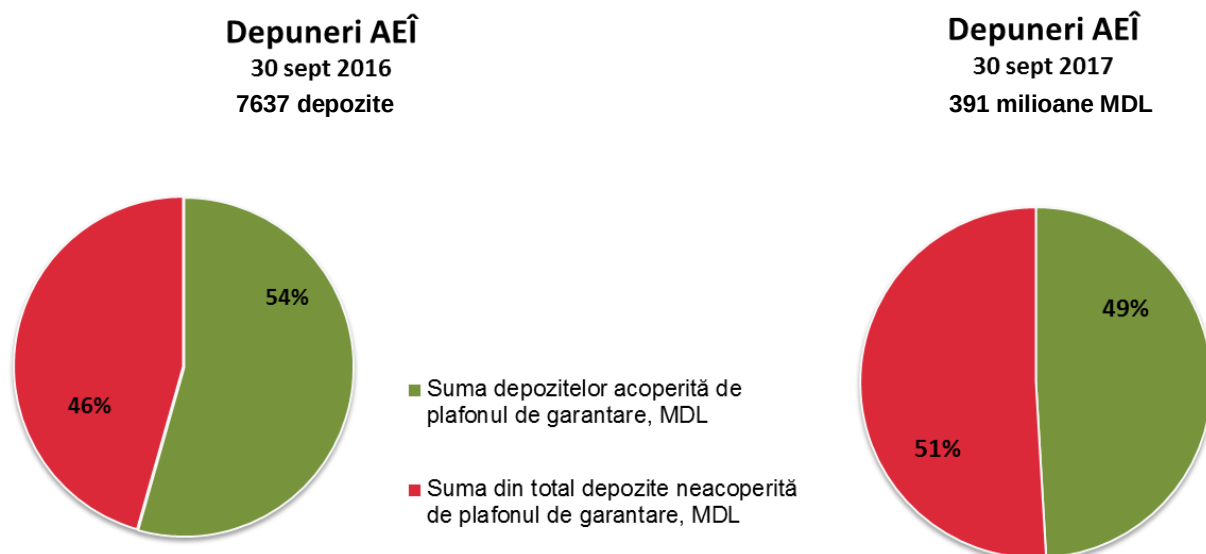
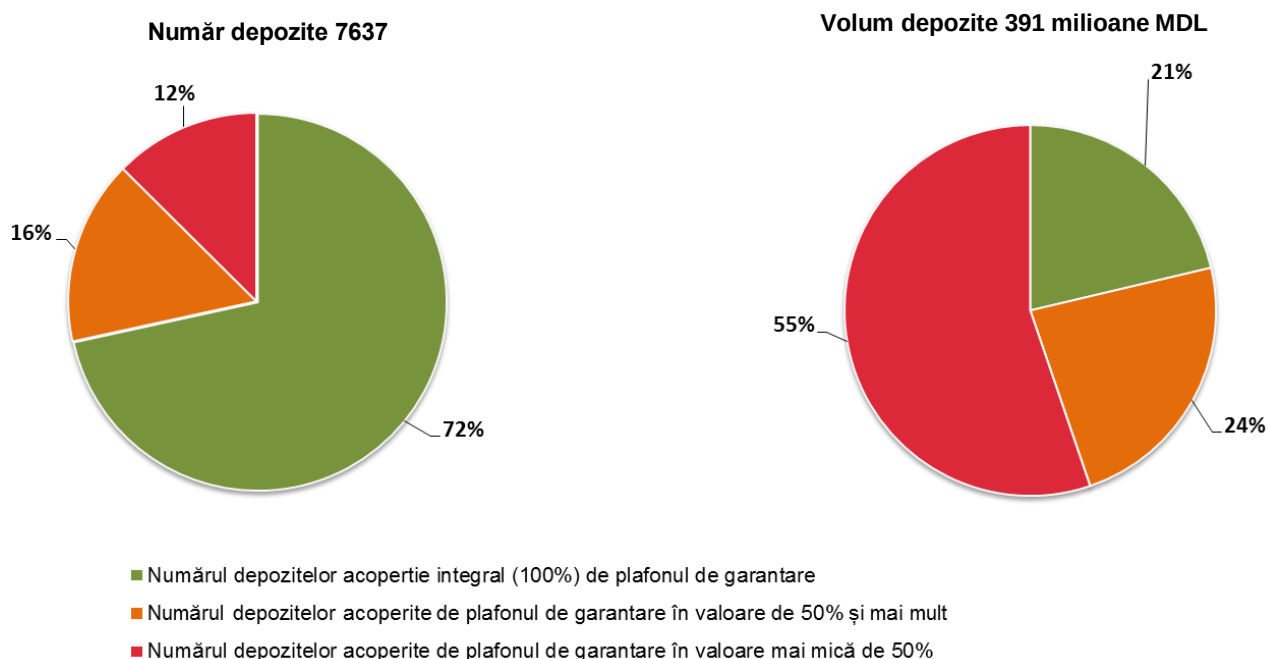


Figura 4: Cota numărului de depuneri și cota volumului depunerilor compensate după gradul de acoperire în modelul de plafonare la limita de 50 000 MDL aplicat situației din 30 septembrie 2017



Totuși pentru aderarea deplină la valorile și principiile fundamentale promovate de UE prin Directiva 2014/49/UE, se recomandă să fie asigurată ajustarea cadrului legal de protecție a deponenților de comun acord a regulatorilor pieței financiare nebancale și a celei bancare. CNPF și BNM ar trebui să asigure armonizarea coordonată deplină a prevederilor în ceea ce privește criteriile și mecanismele de protecție a deponentului, astfel încât indiferent de tipul instituției financiare la care deponentul plasează economiile, gradul de protecție și procedurile de compensare trebuie să fie identice în caz de faliment a instituției financiare. Astfel, pentru asigurarea unei dezvoltări armonioase a sectorului financiar național per ansamblu, alinierea la principiile și valorile promovate de EU prin Directiva 2014/49/UE prevede schimbări fundamentale și cooperare strânsă între regulatorii acestor două piețe.

În cazul în care o astfel de cooperare este realizabilă, în acest context se recomandă revizuirea plafonului de garantare pentru a asigura un nivel rezonabil de protecție a deponenților.

Experiența privind criza bancară din 2014, a relevat faptul că un nivel de garantare mult prea redus, face efectiv sistemul nefuncțional, deoarece numărul mare al deponenților expuși la risc, dar și valoarea ridicolă acoperită, impune inevitabil intervenția politicianilor să ia măsuri urgente de soluționare a problemelor grave din societate pentru care poartă răspundere în calitate de reprezentanți aleși prin vot democratic. Aceste intervenții ad-hoc comportă atât riscul de promovare a populismelor politice cât și riscul major de punere în aplicare a unui mecanism de intervenție imatur, elaborat în grabă ce duce la o eficiență de intervenție redusă, risc de hazard moral și pierderi pentru societate, toate acestea fiind materializate în criza din 2014. Astfel este critic de stabilit un plafon de garantare rezonabil din perspectiva deponenților și a echității sociale astfel încât în condițiile de faliment, să nu existe spațiu pentru presiune socială și de implicare a politicianilor pentru asigurarea unui plafon mai mare decât cel indicat în lege.

Directiva UE și recomandările aferente punctează că nivelul de garantare trebuie să fie independent de resursele existente ale Fondurilor de Garantare. În cadrul UE, sunt state în care nu există resurse colectate pentru asigurarea nivelului de garantare stabilit și există state în care aceste resurse depășesc cu mult limitele stabilite de Directiva UE. Cu toate acestea UE a aplicat același nivel de garantare fără careva principii de corelare cu existența fondurilor. Această abordare este determinată de faptul că indiferent de existența sau inexistența fondurilor acumulate, în caz de faliment, societatea va avea de suportat același impact negativ. În cazul în care compensațiile vor fi achitate printr-un mecanism predefinit fără intervenții ad-hoc din partea politicianilor, costurile pentru societate vor tinde să fie minime, iar eficiența de intervenție sporită.

Un alt element ce pune presiune pe politicieni este limitarea categoriilor de deponenți-beneficiari ai fondurilor de garantare la nivelul la care aceștia pot crea presiune socială, care pot duce la aceleași riscuri de implicare a politicianilor și materializarea deficiențelor în intervenție înregistrate la criza bancară din 2014. Astfel Directiva UE expres indică faptul că "Întreprinderile nefinanciare ar trebui, în principiu, să fie

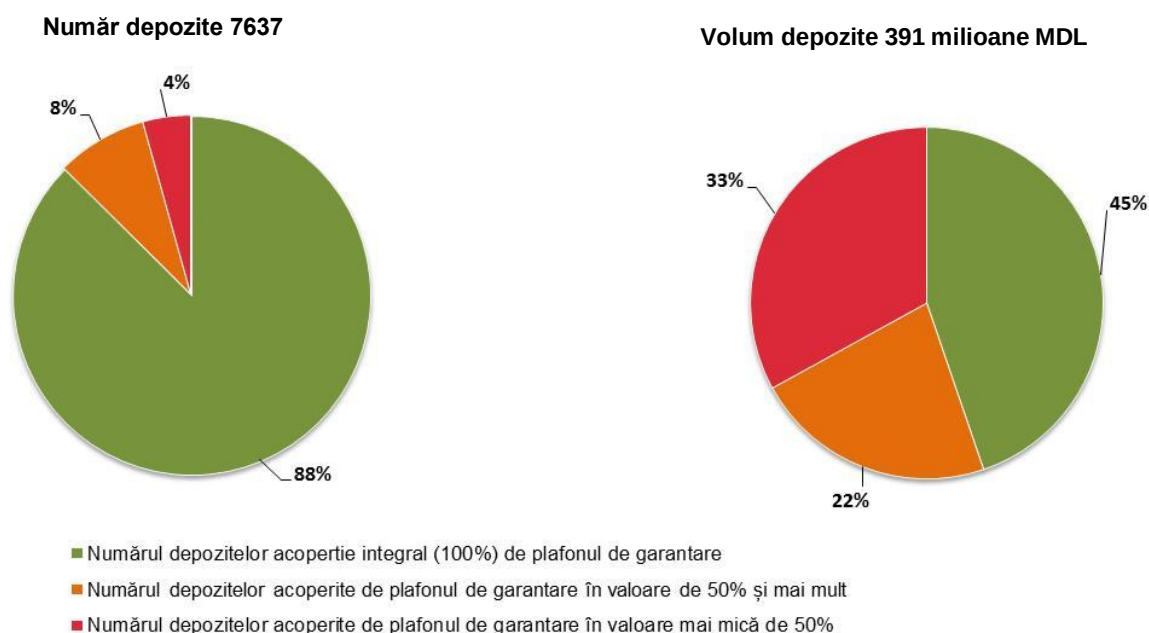
acoperite, indiferent de dimensiunea lor". De asemenea se sugerează ca autoritățile publice de nivel întâi cu bugete mici (în cazul UE este vorba de depuneri de până la 500 000 EUR) de asemenea sunt incluse în categoriile de deponenți acoperite de mecanismul de garantare a depunerilor.

Recomandare CNPF și BNM:

1. Plafonul limită pentru garantarea depunerilor și depozitelor să fie stabilit la valoarea de 100 de mii MDL pentru deponenții ambelor piețe până la data de 1 ianuarie 2020.
2. Plafonul limită de garantare a depunerilor și depozitelor trebuie să fie crescut în permanență la un nivel rezonabil și convergent cu cel al UE.
3. Cadrul legal privind criteriile de garantare a deponenților și mecanismul de compensare trebuie să fie unitar (identic), însă să asigure independența în mecanismele de constituire a fondurilor, contribuțiilor și guvernantei Fondurilor de garantare pentru fiecare piață în parte.

În cadrul scenariului de plafonare la valoare de 100 000 MDL în situația din 30 septembrie 2017, 69% din volumul total al depunerilor va fi acoperit de plafonul de garantare iar structura depozitelor pe grade de acoperire este reprezentată mai jos:

Figura 5: Cota numărului de depuneri și și cota volumului depunerilor compensate după gradul de acoperire în modelul de plafonare la limita de 100 000 MDL aplicat situației din 30 septembrie 2017



În scenariul dat 88% din totalul depozitelor este integral acoperit de plafonul de garantare și doar 4% sunt acoperite în proporție mai mică de 50%. O astfel de plafonare va permite o atitudine confidentă din partea deponenților și va asigura schimbarea comportamentului acestora, în condițiile în care un mecanism rezonabil va face mai puțin probabilă intervenția politicianilor și asumarea iresponsabilă a oricărui nivel de garantare. Cu toate acestea este important de menționat că trendul ascendent impune analiza continuă a evoluției comportamentului consumatorilor, riscurilor și revizuirea plafonului spre majorare pentru a asigura un grad înalt de confidentă.

Nivelului țintă al resurselor disponibile pentru Fondul de Garantare

În conformitate cu directiva 2014/49/UE este stabilit ca până în 2024 toate statele membre să atingă un nivel țintă de 0.8% din cuantumul depozitelor acoperite de garanție.

Directiva 2014/49/UE

Articolul 10 Finanțarea SGD-urilor

(1) Statele membre se asigură că SGD-urile dispun de sisteme adecvate pentru stabilirea datoriilor lor potențiale. Resursele financiare disponibile ale SGD-urilor trebuie să fie proporționale cu aceste datorii.

SGD-urile obțin resursele financiare disponibile prin contribuțiile care trebuie efectuate de membrii lor cel puțin anual. Acest lucru nu împiedică obținerea unei finanțări suplimentare din alte surse.

(2) Statele membre se asigură că, până la 3 iulie 2024, resursele financiare disponibile ale SGD ating cel puțin un nivel țintă de 0,8 % din cuantumul depozitelor acoperite ale membrilor lor.

În pofida faptului că plafonul de garantare de 100 000 EUR se cere aplicat imediat, pentru atingerea țintei minime a fost oferită o perioadă de 10 ani, astfel fiind subliniată la nivel regulatoriu disjuncția între plafonul de garantare și modul de acumulare a resurselor până la nivelul țintă. Este important de menționat că Directiva UE lasă un grad de toleranță suficient de mare, astfel oferind posibilitate de diminuare în anumite condiții a nivelului țintă la valoarea de 0.5% sau majorarea acesteia conform deciziei la nivel de țară pentru a asigura un nivel adecvat de finanțare a SDG.

În conformitate cu datele ABE nivelele țintă aprobate și gradul de finanțare a SDG în diferite state membre ale UE se situează în felul următor:

Tabelul 2.

Statul	Sectorul asigurat de SGD	Nivelul țintă, %	Depozite acoperite, mii EUR	Resurse financiare disponibile la SGD, mii EUR	Cota actuală de acoperire, %
Croația	Asigurarea Depozitelor si Bank Resolution	2.5	24,075,029	542,350	2.253%
Cehia	Sistem de Garantare a Pieței Financiare	0.8	79,379,856	1,032,377	1.301%
Estonia	Fond de Garantare	2.5	7,192,882	217,259	3.020%
Franța	Autoritate de Supraveghere si Rezoluție si Fond de Garantare a Depozitelor	0.5	1,065,651,000	3,382,000	0.317%
Germania	Asociația Germana a Băncilor de Economii	0.8	662,295,158	2,566,757	0.388%
Germania	Bănci Cooperative	0.8	466,823,075	1,360,000	0.291%
Grecia	Fond de Garantare a Depozitelor si Investițiilor	1.39	95,703,378	1,332,008	1.392%
Irlanda	Garantarea Depozitelor	0.8	94,075,298	93,424	0.099%
Letonia	Fond de Garantare a Depozitelor	0.8	7,741,633	133,251	1.721%
Norvegia	Fondul de Garantare a Băncilor	0.8	139,092,570	3,573,722	2.569%
Polonia	Fond de Garantare, Bănci	2.6	156,230,128	2,577,230	1.650%
Polonia	Fond de Garantare, Uniuni de Creditare	1	2,422,916	7,207	0.297%
Portugalia	Fond de Garantare a Creditelor Agricole Reciproce	0.8	9,691,558	261,380	2.697%
Romania	Fond de Garantare a Depozitelor Bancare	3.43	34,945,865	1,186,864	3.396%

Din datele prezentate se constată că în piețele mai mici și mai puțin dezvoltate, nivelele țintă sunt mai mari, cel mai mare nivel țintă fiind înregistrat de SDG din România pentru sectorul bancar de 3.45%, urmată de Polonia cu 2.6% pentru sectorul bancar și Estonia și Croația cu câte 2.5%.

Indicatorul cheie pentru identificarea nivelului țintă este Nivelul de suficiență al fondului de garantare. IADI sugerează 2 metode ca fiind cele mai răspândite și prezentate în unul din studiile sale⁴. Prima metodă este bazată pe analiză de risc, similar cum este aplicată metoda de analiză a riscului de credit în sistemul bancar, fortificate de Comitetul BASEL și analiza bazată pe risc în domeniul asigurărilor (Solvency 2). Aceasta de fapt reprezintă și cea mai răspândită metodă utilizată pentru identificarea nivelului de suficiență a fondului de garantare. Dar pentru aceasta este necesar ca instituțiile membre să aplice pe intern metodologia bazată pe risc de credit care să fie aplicată la evaluarea probabilității de faliment (default) sau să existe agenții de rating de credit care să asigure calculul acestui rating. A doua metodă este bazată pe opinii de expertiză, acuratețea căreia depinde de competența și capacitățile de evaluare a riscurilor din sector. Indiscutabil opinia de expert se va baza pe anumite calcule și evaluări, cu toate acestea metoda dată se consideră mai puțin exactă. Mai jos sunt prezentate metodele de evaluare a nivelului țintă aplicate în unele țări identificate de grupul de analiză al IADI:

Tabelul 3: Metodele de evaluare a nivelului țintă aplicat în unele țări

Country	Statistical models based on historical data	Internal ratings	Expert judgment	External ratings
Canada	+	-	-	+
Hong-Kong	+	+	-	+
India	+	-	+	-
Indonesia	+	+	-	-
Nigeria	+	+	-	-
Russia	+	-	-	-
Philippines	-	+	+	+*
USA	+	+	+	+**
Singapore	+	-	-	+
Zimbabwe	-	-	+	-
Total	8	5	4	5

* Este utilizată doar în ratingul intern la evaluarea probabilității de insolvență (default)

** Nu este aplicată în scopuri de constituire a rezervelor ci pentru diferențierea nivelului de prime pentru băncile mari

Se observă că majoritatea statelor aplică mai multe metodici de evaluare concomitent și de fapt economiile mai dezvoltate care asigură colectarea de date statistice complexe permit aplicarea unor metodici mai complexe de evaluare.

La aplicarea unor metodici sunt necesare anumite precondiții. Pentru asigurarea evaluării bazate pe risc sunt necesare existența ratingului de credit bazat pe risc. Dacă această abordare este prezentă în sectorul bancar, acestea lipsesc în sectorul AEÎ. Aplicarea metodelor statistice necesită existența unui minim de date statistice pentru a asigura aplicabilitatea metodelor de analiză statistică și de scenarii. Una din informațiile critice este existența datelor privind structura depozitelor și calculul sumei spre compensare obligate spre achitare de către Fond în caz de insolabilitate a vreunui membru al sistemului de garantare la diferite plafoane de garantare. La momentul actual o astfel de structură este obținută prin colectarea directă a datelor privind depozitele existente la AEÎ pentru data de 30 septembrie 2016 și 30 septembrie 2017.

Republica Moldova are o economie slab dezvoltată, sectoarele financiare sunt în proces de formare și supuse unor riscuri sporite față de țările UE, astfel nivelul țintă de finanțare a SDG trebuie să fie stabilit la un nivel la care să tindă să acopere 100% din obligația de garantare a oricărei instituții financiare membru al Fondului de Garantare. Această metodă ar asigura o abordare bazată pe analiza datelor existente și construirea scenariilor potențiale în caz de insolabilitate al oricărei instituții AEÎ pentru diferite nivele de plafonare. Modelul construit permite analiza nivelului de garantare, obligația potențială a fondului de garantare versus fiecare din membri AEÎ.

În conformitate cu datele furnizate de AEÎ, nivelul țintă al resurselor disponibile pentru Fondul de Garantare pentru a asigura plafonul de 20 000 MDL este de 2,67% aplicat depunerilor de economii. În modelul dat de

⁴ Evaluation of Deposit Insurance Fund Sufficiency on the Basis of Risk Analysis, Prepared by the Subcommittee on DIF Sufficiency Research and Guidance Committee International Association of Deposit Insurers, 2011

garantare, cu o contribuție anuală per sistem de circa 0,5% anual, ținta dată poate fi atinsă în al 3-lea an de contribuție.

Pentru asigurarea plafonului de 50 000 MDL astfel încât Fondul de Garantare să fie capabil să acopere 100% din oricare AEÎ falimentate, conform structurii actuale a depunerilor în sector, nivelul țintă trebuie să fie stabilit la un nivel de 5,34%. Cu o contribuție de circa 0,5% anual, ținta va fi atinsă aproximativ în anul 12 de la inițierea fondului de garantare. Se observă că majorarea plafonului de 2.5 ori nu duce la multiplicarea proporțională a nivelului țintă, ci doar de 2 ori. Cu toate că fondul de garantare cu un nivel țintă de 6% ar acoperi 100% necesitatea de garantare la falimentarea oricărei AEÎ, este necesar ca CNPF să asigure un control sporit pentru cel puțin top 5 AEÎ pentru asigurarea unui nivel de guvernare adecvat al AEÎ ce comportă risc sistemic pentru sector și a mitiga riscul de epuizare a resurselor Fondului de Garantare. Nivelul țintă de 6% pentru Fondul de Garantare cu un termen de atingere de 10 ani este unul rezonabil pentru sectorul AEÎ. Pentru comparație nivelul țintă stabilit în sectorul bancar prin Legea nr. 575 din 26.12.2003 privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar, articolul 14, este stabilit la valoarea de 7% din valoarea depozitelor garantate. Până la atingerea nivelului țintă dat, băncile vor contribui anual cu 1% din soldul depozitelor garantate. În proiectul nou de lege este menținut nivelul țintă minim și acordat dreptul Fondului de Garantare de a revizui periodic nivelul țintă în direcția majorării.

Este critic de înțeles că pe măsură ce sectorul se dezvoltă, maturitatea acestuia crește și de cele mai multe ori gradul de concentrare scade ceea ce are un efect pozitiv asupra plafonului țintă. În cazul creșterii gradului de concentrare în sector, plafonul va trebui să fie majorat. În acest scop echipa Fondului de Garantare va trebui să monitorizeze continuu evoluțiile sectorului și să supună analizelor de stres și gradul de acoperire în diferite situații de criză. În același timp abordarea complexă a finanțării fondului de garantare, cum ar fi garanții sau contribuții externe, ar asigura crearea unui fond robust de garantare. Directiva UE face referințe multiple la faptul că Fondul de Garantare nu poate și nu trebuie să asigure finanțarea integrală a oricăror situații de criză. Un mecanism eficient de garantare presupune mecanisme complexe de finanțare și intervenții din partea statului prin diferite instrumente financiare în caz de insuficiență a fondurilor acumulate, accentul fiind pus pe recuperarea maximă a creanțelor formate din contul sectorului garantat și a instituției falimentate.

Recomandare:

- A. Pentru scenariul în care plafonul este stabilit de 20 000 MDL, nivelul țintă trebuie să fie stabilit la nivelul de 3% și un termen de atingere a nivelului țintă de 6 ani.
- B. Pentru scenariul în care plafonul este stabilit de 50 000 MDL, nivelul țintă se recomandă a fi stabilit la nivelul de 6% și un termen de atingere a nivelului țintă de 10 ani.

Recomandare 2:

CNPF trebuie să asigure un control sporit al AEÎ sistemice (se recomandă cel puțin top 5), pentru a minimiza riscul de epuizare a mijloacelor financiare ale Fondului de Garantare.

CNPF trebuie să evalueze periodic și în caz de necesitate să revizuiască nivelul țintă.

Pentru asigurarea dezvoltării armonioase a sectorului AEÎ este necesar să fie analizat în ansamblu contribuțiile obligatorii ale AEÎ pentru a asigura un nivel neîmpovărat de contribuire și a destimula apetitul de risc excesiv. În acest sens este necesară o analiză detaliată și rebalansarea contribuțiilor date.

Prevederile reglementărilor UE pun un accent deosebit pe faptul că acumularea fondurilor să fie efectuată ex-ante pentru a diminua hazardul moral și a evita așezarea poverii compensărilor pe membrii prudenți și de bună credință.

Indiferent de scenariul care va fi aprobat de CNPF, este important de notat că nivelul țintă este un indicator glisant care trebuie reevaluat periodic și la modificări mai importante din sector ce pot afecta suficiența fondurilor, nivelul țintă să fie modificat și reevaluat mecanismul de contribuție la fond și resursele alternative de finanțare.

Metodele de calcul a contribuțiilor în Fondul de Garantare

Autoritatea Bancară Europeană a elaborat un Ghid de elaborare a metodologiilor de calcul a contribuțiilor în SGD pentru aplicarea prevederilor stabilite în Directiva 2014/49UE. În contextul alinierii legislației la normele UE, se recomandă ca CNPF să aplice aceste ghiduri la selectarea metodei de calcul privind calculul contribuției anuale.

Obiectivele cheie la stabilirea metodologiilor de calcul sunt următoarele:

1. să asigure ca costurile de finanțare a SGD-ului în cea mai mare parte sunt suportate de instituțiile de creditare însăși și proporționale la obligațiunile bilanțiere;
2. să asigure ca nivelul țintit să fie atins în perioada definită pentru atingerea nivelului țintă;
3. să ajute la diminuarea apetitului pentru risc excesiv al instituțiilor de credit prin colectarea de contribuții mai mari de la instituțiile membre mai riscante, astfel fiind asigurată contribuția corespunzătoare în avans de către instituțiile falite.

La bazele calculului contribuțiilor sunt stabilite 8 principii fundamentale:

Principiul 1: metodele de calcul ar trebui să reflecte, pe cât posibil, o obligațiune majorată suportată de un SGD ca urmare a participării unui membru

Contribuția fiecărei instituții membre ar trebui, pe cât posibil, să reflecte

- probabilitatea eșecului instituției (de exemplu, dacă instituția nu reușește sau este susceptibilă să eșueze în sensul articolului 32 din Directiva 2014/59 / UE4 privind redresarea și lichidarea instituțiilor de credit și a întreprinderilor de investiții;
- pierderile potențiale care rezultă dintr-o intervenție a SGD, pe o bază netă după eventualele recuperări din averea falimentului instituției eșuate

Principiul 2: metodele de calcul ar trebui să fie în concordanță cu perioada de construire prevăzută în Directiva 2014/49 / UE

Perioada de construire pentru nivelul-țintă prevăzut la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2014/49 / UE nu va depăși 10 ani. Acesta poate fi prelungit cu încă 4 ani dacă există o plată cumulată care depășește 0,8% din depozitele garantate. În acest timp, contribuțiile ar trebui să fie distribuite cât mai uniform posibil în timp, până la atingerea nivelului țintă, dar ținând seama în mod corespunzător de faza ciclului de afaceri și impactul pro-ciclic pe care contribuțiile îl pot avea asupra situației financiare a membrului instituției.

În orice caz, Directiva 2014/49 / UE nu împiedică statele membre să fixeze un nivel țintă mai ridicat sau să prevadă că un SGD poate solicita instituțiilor membre să facă contribuții ex-ante chiar și după atingerea nivelului țintă pentru a îndeplini obiectivele menționate în particular obiectivul 3.

Principiul 3: efectele motivaționale prin contribuții la SGD ar trebui aliniate cu cerințele prudențiale

Pentru a atenua hazardul moral, stimulentele oferite de schema de contribuție a DGS ar trebui să fie compatibile cu cerințele prudențiale (adică cerințele de capital și de lichiditate care reflectă riscul instituției membre).

În special, dacă metodele de calcul sunt elaborate și calibrate utilizând instrumente statistice și econometrice, rezultatul metodologiei privind gradul de risc al instituțiilor membre ar trebui să fie compatibil cu cerințele prudențiale aplicabile instituțiilor.

Principiul 4: metodele de calcul trebuie să țină seama de caracteristicile specifice ale sectorului financiar și ar trebui să fie compatibile cu regimul de reglementare și cu practicile contabile și de raportare din sectorul în care este stabilit sistemul de garantare a depozitelor

Metodele de calcul ar trebui să fie adecvate pentru structura sectorului financiar din stat. Prin urmare, SGD stabilite în statele membre cu un număr mare de instituții eterogene ar trebui să dezvolte metode de calcul mai sofisticate, aplicând

un număr corespunzător mare de clase de risc (sau o abordare pe scară variabilă) pentru a diferenția în mod corespunzător instituțiile în funcție de profilul lor de risc. SGD stabilite în statele membre cu un sector financiar mai omogen ar trebui să utilizeze metode de calcul mai simple. În orice caz, indicatorii de risc selectați pentru metoda de calcul ar trebui să permită SGD să capteze în mod adecvat diferențele în profilul de risc al instituțiilor, ținând seama, în același timp, de modelul lor de afaceri.

Principiul 5: regulile pentru calcularea contribuțiilor trebuie să fie obiective și transparente

Sistemele de contribuție bazate pe riscuri ar trebui să fie obiective și să se asigure că instituțiile care primesc depozite cu caracteristici similare (în special în ceea ce privește riscul, importanța sistemică și modelul de afaceri) sunt clasificate în mod similar.

Sistemele de contribuție a SGD ar trebui să fie transparente, ușor de înțeles și bine explicate. Cel puțin, baza și criteriile utilizate pentru calcularea contribuțiilor ar trebui să fie transparente pentru instituțiile membre. Transparența va ajuta instituțiile membre să înțeleagă scopul aplicării contribuțiilor bazate pe riscuri și va face ca această schemă să fie previzibilă pentru aceștia.

Principiul 6: datele necesare pentru calcularea contribuțiilor nu trebuie să ducă la cerințe excesive de raportare suplimentare

În scopul calculării contribuțiilor, SGD ar trebui, pe cât posibil, să utilizeze informațiile deja disponibile sau solicitate de instituțiile membre de către autoritățile competente ca parte a obligațiilor lor de raportare. Ar trebui să se realizeze un echilibru între solicitarea informațiilor necesare pentru calcularea contribuțiilor și evitarea generării unor solicitări excesive de solicitare de informații din partea instituțiilor membre.

SGD ar trebui să solicite numai date care nu sunt deja raportate în mod regulat, în cazul în care aceste informații sunt necesare pentru a determina riscul pe care instituțiile membre îl prezintă în cadrul SGD.

În cazul în care SGD nu colectează informații direct de la instituțiile membre, ci se bazează pe informațiile furnizate de autoritatea competentă, ar trebui să fie prevăzute dispoziții legale sau acorduri formale pentru ca informațiile necesare administrării contribuțiilor să fie colectate și transmise în timp util.

Principiul 7: informațiile confidențiale ar trebui protejate

SGD ar trebui să păstreze confidențial informațiile utilizate pentru calcularea contribuțiilor care nu sunt divulgate în mod public în alt mod. Cu toate acestea, SGD ar trebui să prezinte publicului cel puțin descrierea metodei de calcul și parametrii formulei de calcul, inclusiv indicatorii de risc, dar nu neapărat greutățile respective. În schimb, rezultatele clasificării riscurilor și componentele acestora pentru o anumită instituție membră ar trebui să fie divulgate instituției respective și nu publicului.

Principiul 8: metodele de calcul trebuie să fie în concordanță cu datele istorice relevante

În cazul în care SGD are acces la datele istorice relevante ale instituțiilor financiare, acestea ar trebui să utilizeze aceste date la calibrarea și re-calibrarea parametrilor metodelor de calcul. În acest scop, datele istorice pot include: (i) date despre eșecurile instituțiilor și evenimentele în care o instituție este susceptibilă să eșueze, dar eșecul acestora a fost evitat prin acțiuni ale autorităților publice sau alte evenimente atunci când riscurile prezentate de instituțiile membre SGD s-au concretizat; și (ii) date privind ratele de recuperare ale SGD de la astfel de evenimente.

Corecțiile adecvate ale metodelor de calcul ar trebui efectuate în cazurile în care s-au produs schimbări legislative sau instituționale (de exemplu, o modificare a nivelurilor minime ale cerințelor de capital reglementare).

Formula de calcul

Pentru calculul contribuțiilor anuale pentru fiecare membru al SDG se va utiliza formula:

$$C_i = CR \times ARW_i \times CD_i \times \mu$$

unde:

C_i = contribuția anuală a instituției de credit membru 'i'

CR = Rata contribuției (identică pentru toate instituțiile membre pentru anul respectiv)

ARW_i = Riscul Agregat Ponderat pentru fiecare instituție membru 'i'

CD_i = Depozitele acoperite de garanție ale instituției membru 'i'

μ = Coeficient de ajustare (identic pentru toate instituțiile într-un an anume)

Rata Contribuției (CR) este coeficientul procentual pe care trebuie să-l achite instituțiile membre în anul respectiv, reieșind din faptul că Riscul Agregat Ponderat (ARW) este egal cu 100%, astfel încât să fie atins nivelul țintă în anii rămași prin aplicarea distribuției liniare.

Riscul Agregat Ponderat (ARW) se calculează pentru fiecare instituție în parte în baza scorului de risc agregat. (ARS). Indicatorii care stau la baza scoringului se determină individual reieșind din caracteristicile sectorului financiar al AEI și gradul de heterogenitate a instituțiilor membre. Pentru ca să fie evitat hazardul moral coeficientul dat se limitează la intervalul de 50-200%.

Coeficientul de ajustare (μ) este determinat pentru a corecta devierea contribuției calculate pentru tot sectorul care se formează după aplicarea coeficienților de risc agregat. Prin aplicarea coeficientului de ajustare se asigură acumularea contribuției totale stabilite pentru anul în cauză, astfel încât să fie asigurată atingerea nivelului țintă.

Riscul Agregat Ponderat se calculează individual pentru fiecare instituție membru în baza scorului de risc agregat bazat pe următoarele categorii de indicatori:

a. Capital

- b. Lichiditate și finanțare
- c. Calitate active
- d. Managementul și modelul de business
- e. Pierderi potențiale pe care le poate provoca SGD

În cazul în care sunt atribuite coeficienții de ponderare a indicatorilor de risc individuali, ponderea minimă pentru categoria de risc și pentru indicatorii cheie de risc trebuie să fie păstrate în conformitate cu Tabelul 4.

Tabel 4. Ponderea minimă pentru categoriile de risc și indicatorii de risc cheie

Categoriile de indicatori de risc	Ponderea minimă
1. Capital	18%
1.1. Rata de îndatorare	9%
1.2. Rata de acoperire cu capital propriu	9%
2. Lichidități și Finanțare	18%
2.1. Coeficientul de lichiditate (LCR)	9%
2.2. Coeficientul de finanțare stabilă netă (NSFR)	9%
3. Calitatea activelor	13%
3.1 Coeficientul creditelor neperformante (NPL)	13%
4. Managementul și modelul de business	13%
4.1. Activele ponderate la risc (RWA) / Total active	6.5%
4.2. Profitabilitatea activelor (RoA)	6.5%
5. Pierderi potențiale provocate SGD	13%
5.1. Active neangajate / Depozite garantate	13%
Total	75%

25% rămase trebuie să fie repartizate între cele 5 categorii de indicatori stabilite în Tabelul 4.

În baza raportării actuale se recomandă următoarea configurație a indicatorilor și coeficienții de ponderare pentru calcularea coeficientului de risc pentru fiecare AE:

Tabel 5. Ponderea minimă pentru categoriile de risc și indicatorii de risc cheie

Categoriile de indicatori de risc	Ponderea minimă
1. Capital	28%
1.1. Rata de îndatorare	14%
1.2. Rata de acoperire cu capital propriu	14%
2. Lichidități și Finanțare	28%
2.1. Coeficientul de lichiditate (LCR)*	28%
2.2. Coeficientul de finanțare stabilă netă (NSFR)**	0%
3. Calitatea activelor	22%
3.1 Coeficientul creditelor neperformante (NPL)	22%
4. Managementul și modelul de business	22%
4.1. Activele ponderate la risc (RWA) / Total active	11%
4.2. Profitabilitatea activelor (RoA)	11%
5. Pierderi potențiale provocate SGD***	0%
5.1. Active neangajate / Depozite garantate	0%
Total	100%

* Coeficientul de lichiditate se presupune a fi calculat în raport cu obligațiunile de 30 de zile. Din motivul lipsei datelor privind obligațiunile de 30 de zile, coeficientul se calculează raportat la total datorii.

** Coeficientul de finanțare stabilă netă este introdus în metodologia BASEL 3. Datele lipsesc în raportarea actuală și ponderea acestui indicator este realocat către Coeficientul de lichiditate.

*** Pentru calculul acestui indicator sunt necesare date privind angajamentele aferente activelor instituției financiare (cum ar fi gaj sau alte garanții și drepturi preferențiale asupra unor active acordate). Din lipsă de date indicatorul este exclus din calcul, iar coeficientul de ponderare este redistribuit către celelalte 4 grupe.

Recomandare:

CNPF să asigure competențe Fondului de Garantare pentru aplicarea metodologiei Autorității Bancare Europene pentru calculul contribuțiilor individuale ponderate la risc în baza indicatorilor financiari raportați de către AEÎ. Pe măsura creșterii complexității raportării, implementarea unor principii prudențiale, Fondul de Garantare va ajusta, va dezvolta și va completa indicatorii incluși în calculul coeficientului de risc.

Concluzii și Recomandări

Sectorul asociațiilor de economii și împrumut este un sector important complementar sectorului bancar având specificul de colaborare comunitară și penetrare către categorii de beneficiari ce sunt în afara interesului și accesibilității pentru sectorul bancar. Sectorul financiar nebanca este la etapa inițială de reformare. Participanții la piață sunt conștienți de necesitățile de reformare și pledează pentru optimizarea operațională a piețelor financiare nebanca. În același timp sunt conștienți de necesitatea transparentizării și creșterii siguranței piețelor. Mecanismele de supraveghere sunt în proces de formare, iar optimizarea trebuie să devină un proces continuu. În același timp povara reglementărilor trebuie să fie rezonabilă pentru a nu face imposibilă atingerea obiectivului cheie ale AEÎ de a reprezenta un instrument de finanțare accesibil la nivel comunitar.

Concluziile cheie privind implementarea Fondului de Garantare:

1. Pentru dezvoltarea unor mecanisme armonioase bazate pe principii uniforme și pentru conferirea unei abordări unitare în ceea ce privește protecția deponenților este critic ca autoritățile regulatorii și echipele de management a Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar și ale Fondul de Garantare a depozitelor în sectorul AEÎ să mențină un nivel de cooperare constantă și să alinieze reciproc practicile și standardele de operare. În eventualitatea închiderii unei instituții de credit insolubile, deponenții atât din sectorul bancar cât și din sectorul AEÎ trebuie să fie protejați după principii și criterii similare, iar mecanismele de rambursare să fie cât mai similare.
2. Se recomandă stabilirea plafonului de garantare la nivelul identic cu cel bancar și anume 50 000 MDL începând cu 1 ianuarie 2020 în cazul în care va fi aprobat proiectul de lege nr. 269, în caz contrar 20 000 MDL, după cum este stabilit la momentul actual.
3. În cazul adoptării plafonului de 50 000 MDL, se recomandă stabilirea unui nivel țintă al fondului de garantare de 6% din depozitele garantate. Acest nivel trebuie să fie periodic re-evaluat și în caz de necesitate ajustat pentru a asigura acoperirea riscurilor asociate în sector.
4. Contribuția anuală ale AEÎ trebuie să fie calculată în conformitate cu metodologia Autorității Bancare Europene. În rezultatul evaluării raportării existente la momentul actual și datelor disponibile a fost recomandată o metodologie de calcul adaptată nivelului de maturitate și condițiilor actuale din sector.
5. Este critic ca metodologia de calcul a contribuțiilor anuale să fie ponderate la indicatori de risc, astfel încât AEÎ cu un apetit de risc excesiv să asigure o contribuție sporită în Fondul de Garantare.
6. CNPF trebuie să asigure existența unei finanțări alternative cel puțin pentru perioada de acumulare a fondurilor până la nivelul țintă. Această finanțare este recomandată insistent de reglementările UE. În baza analizei pentru anul 2017 se estimează un necesar de circa 11.5 milioane de lei pentru a atinge nivelul țintă de 6% pentru portofoliul existent la 30 septembrie 2017. În cazul în care se exclude contribuția colectată în primul an, CNPF ar trebui să asigure o sursă alternativă de circa 10.4 milioane lei. Se recomandă recalculul necesităților date la momentul constituirii Fondului de Garantare.
7. Este necesar ca administrația Fondului de Garantare să colecteze date suplimentare de la AEÎ în particular lista depunerilor individuale, clasificarea acestora pentru a asigura setul de informații necesare pentru modelările econometrice și asigurarea analizei scenariilor și testelor de stres pentru sectorul AEÎ, după cum și calculul contribuțiilor obligatorii anuale exacte.
8. Pentru asigurarea unei dezvoltări armonioase povara tuturor contribuțiilor obligatorii trebuie să fie moderată, iar acestea trebuie să fie aplicate astfel încât să fie de-stimulat apetitul de risc excesiv și adoptarea din partea instituțiilor membre ale pieței AEÎ a unei abordări prudentiale. Astfel se recomandă revizuirea tuturor contribuțiilor și ajustarea mecanismului de calcul bazată pe risc pentru a fortifica sectorul AEÎ și contribui la reducerea apetitului de risc excesiv, asigurând astfel o stabilitate sporită Fondului de Garantare.
9. Revizuirea plafonului de garantare trebuie să fie efectuat în colaborare cu BNM și Ministerul Finanțelor, iar nivelul acesta trebuie să fie în creștere continuă astfel încât într-o perioadă restrânsă să fie atins un nivel suficient pentru a preveni intervenția hazardului politic și a soluțiilor ad-hoc pentru a satisface presiunile sociale care pot rezulta din nivelul prea mic al plafonului de garantare în caz de falimentare a unor instituții financiare.

Anexa 1. Lista țărilor UE cu indicatorii SDG

Statul	Sectorul asigurat de SGD	Nivelul țintă, %	Depozite acoperite, mii EUR	Resurse financiare disponibile la SGD, mii EUR	Cota actuală de acoperire, %
Austria	Băncile comerciale	0.8	70,491,918	91,616	0.130%
Austria	Bănci de economii	0.8	47,644,156	62,145	0.130%
Austria	Sector Raiffeisen	0.8	70,214,084	89,827	0.128%
Austria	Bănci Ipotecare	0.8	7,535,490	7,735	0.103%
Austria	Sector Volksbank	0.8	13,987,121	17,302	0.124%
Belgia	Fond pentru Servicii Financiare	0.8	284,403,121	3,060,760	1.076%
Bulgaria	Fond pentru Asigurarea Depozitelor	1	25,486,884	194,119	0.762%
Croația	Asigurarea Depozitelor si Bank Resolution	2.5	24,075,029	542,350	2.253%
Cipru	Fond de Garantare a Depozitelor pentru Bănci	0.8	15,783,000	87,000	0.551%
Cipru	Fond de Garantare a Depozitelor pentru CCI	0.8	9,892,000	23,000	0.233%
Cehia	Sistem de Garantare a Pieței Financiare	0.8	79,379,856	1,032,377	1.301%
Danemarca	Fond de Garantare	0.8	97,099,865	1,185,856	1.221%
Estonia	Fond de Garantare	2.5	7,192,882	217,259	3.020%
Finlanda	Fond de Garantare a Depozitelor pentru CCI	0.8	79,081,841	1,060,628	1.341%
Franța	Autoritate de Supraveghere si Rezoluție si Fond de Garantare a Depozitelor	0.5	1,065,651,000	3,382,000	0.317%
Germania	Bănci Private	0.8	522,234,551	1,605,070	0.307%
Germania	Bănci Publice	0.8	26,191,350	93,223	0.356%
Germania	Asociația Germana a Băncilor de Economii	0.8	662,295,158	2,566,757	0.388%
Germania	Bănci Cooperative	0.8	466,823,075	1,360,000	0.291%
Grecia	Fond de Garantare a Depozitelor si Investițiilor	1.39	95,703,378	1,332,008	1.392%
Ungaria	Fondul de Asigurare a Depozitelor din Ungaria	0.8	27,229,516	86,836	0.319%
Irlanda	Garantarea Depozitelor	0.8	94,075,298	93,424	0.099%
Islanda	Fondul de Garantare a Depozitelor si Investițiilor	nedefinit	10,238,311	231,539	2.261%
Italia	Fond de Garantare a Băncilor Cooperative de Creditare	0.8	90,429,104	77,576	0.086%
Italia	Fond de Protecție a Depozitelor Interbancare	0.8	577,901,204	543,703	0.094%
Letonia	Fond de Garantare a Depozitelor	0.8	7,741,633	133,251	1.721%
Lichtenstein	Fundația de Garantare a Depozitelor si Protecție a Investitorilor	0.8	5,664,789	0	0.000%
Lituania	Asigurarea Depozitelor si Investițiilor	0.8	11,818,681	23,182	0.196%
Luxemburg	Fond de Garantare a Depozitelor	1.6	29,159,373	75,727	0.260%
Malta	Compensarea Depozitelor	1.3	10,874,776	128,935	1.186%
Olanda	Banca Centrala a Olandei, Fond de Garantare a Depozitelor	0.8	472,296,888	448,009	0.095%
Norvegia	Fondul de Garantare a Băncilor	0.8	139,092,570	3,573,722	2.569%
Polonia	Fond de Garantare Bancar, Bănci	2.6	156,230,128	2,577,230	1.650%
Polonia	Fond de Garantare Bancar, Uniuni de Creditare	1	2,422,916	7,207	0.297%
Portugalia	Fond de Garantare a Depozitelor	0.8	129,647,682	1,549,148	1.195%
Portugalia	Fond de Garantare a Creditelor Agricole Reciproce	0.8	9,691,558	261,380	2.697%
Romania	Fond de Garantare a Depozitelor Bancare	3.43	34,945,865	1,186,864	3.396%
Slovacia	Fondul de Protecție a Depozitelor	0.8	30,773,428	202,651	0.659%
Slovenia	Banca Sloveniei	0.8	17,063,036	16,016	0.094%
Spania	Fond de Garantare a Depozitelor pentru Instituțiile de Creditare	0.8	698,696,500	1,525,453	0.218%
Suedia	Oficiul National Suedez de Datorii	0.8	176,091,718	3,986,582	2.264%
Marea Britanie	Fond pentru Compensarea Serviciilor Financiare	0.8	1,283,581,504	7,124,670	0.555%
Marea Britanie	Fond de Garantare a Depozitelor din Gibraltar	0.8	1,392,565	1,065	0.076%